

Capitalism și capitaliști fără capital în România

-sinteză-

Florin GEORGESCU

București
23 septembrie 2021

Cuprinsul lucrării

	Număr pagini
Prefață.....	10
1. De unde am pornit și unde ne aflăm?.....	138
2. Capitalul economiei reale din România.....	253
3. Corelația dintre structura de finanțare a firmelor din România și formarea capitalului fix în economia reală.....	37
4. Stimulii fiscali și privind veniturile provoacă dezechilibre într-o economie de piață parțial funcțională.....	51
5. Redistribuirea redusă încetinește creșterea economică și provoacă puternice tensiuni sociale.....	59
6. Proiectul de țară al României și teoria formelor fără fond.....	43

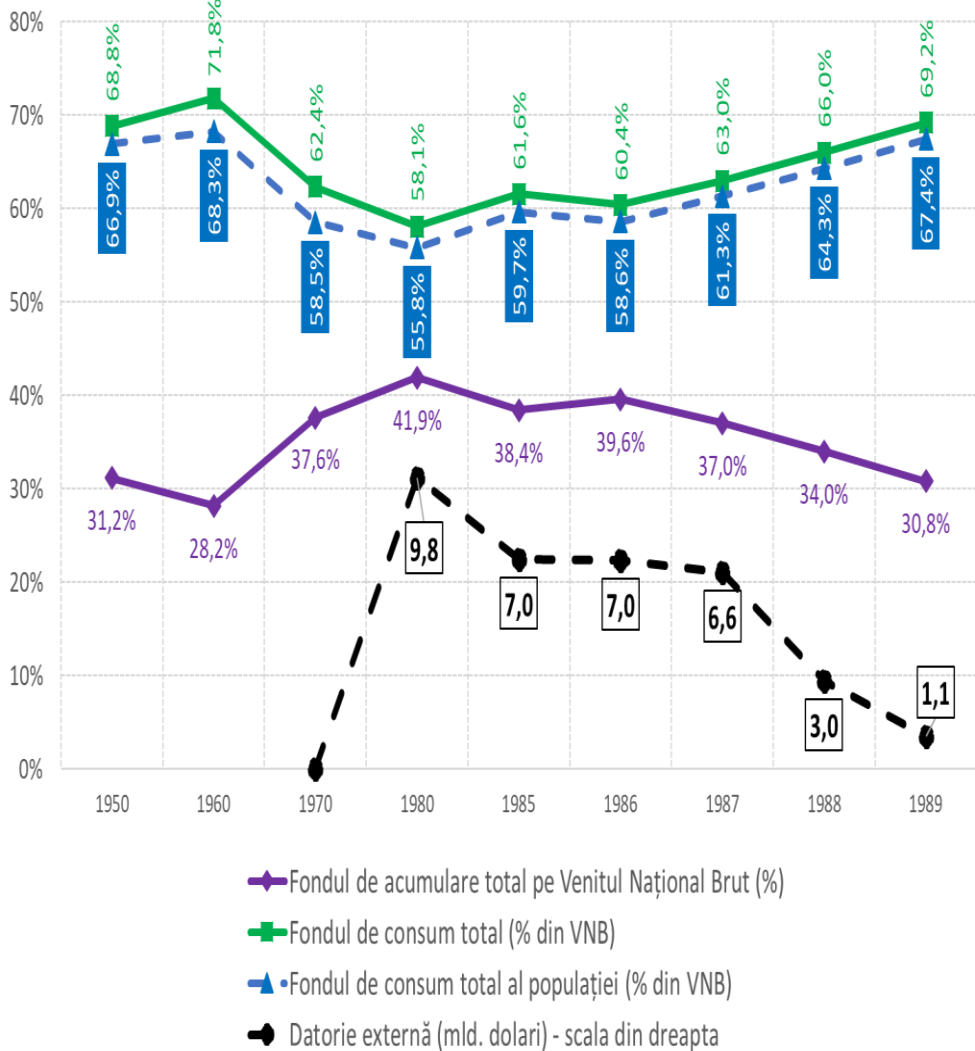
1. Acumulare autarhică forțată în comunism (1)

- *Înainte de 1989*

- **distribuția resurselor se realiza în interes public** → construirea a **numeroase infrastructuri** privind ocrotirea sănătății, educație, transport, energie, locuințe etc. + **inegalitatea socială la cote scăzute**.
- Însă, au existat **deficiențe majore în generarea valorii nou create**, determinate de:
 - ✓ **plata integrală și în avans a datoriei externe**, care a totalizat **18 mld. USD** (10,5 mld. USD fiind datoria externă contractată de stat și 7,5 mld. USD, dobânzile și comisioanele aferente acestora)
 - **accelerarea achitării obligațiilor externe în perioada 1986–1989 a cauzat un ritm negativ de creștere nominală a VNB de 5,1% cumulat în anii 1987–1989**. Aceasta s-a reflectat atât într-o scădere a acumulării, cât și într-o cvasi-plafonare a fondului de consum, ceea ce a afectat nivelul de trai al populației.
 - ✓ **factorii comuni economiilor de comandă**, care încetinesc creșterea economică → rămânerea în urmă din punct de vedere tehnologic, gradul redus de inovare, capacitatea scăzută de substituie între factorii de producție muncă și capital.

1. Acumulare autarhică forțată în comunism (2)

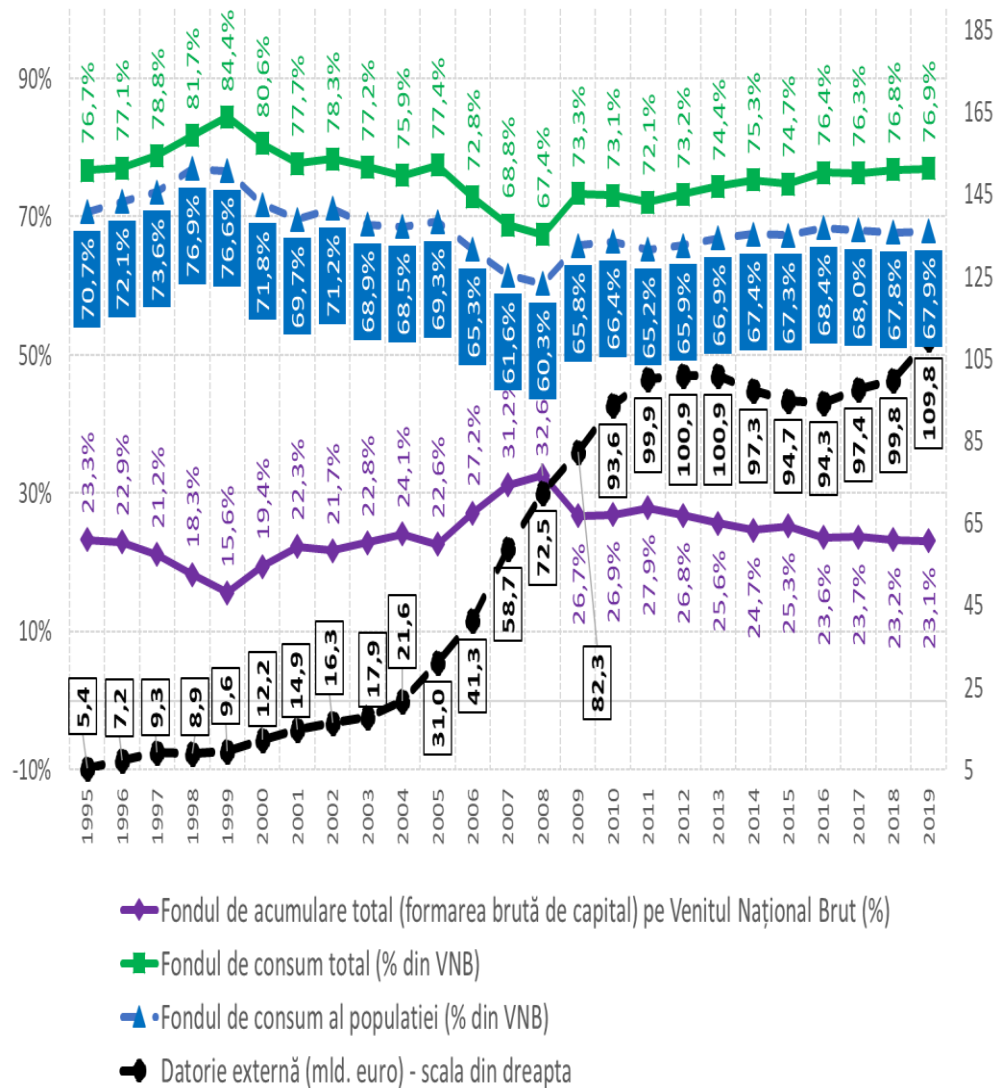
Mutații ale fondului de acumulare totală, fondului de consum și datoriei externe, până în anul 1989

- Îndeosebi în deceniul 1971–1980, România a contractat împrumuturi externe semnificative pentru realizarea **unor obiective industriale și agricole importante, eficiente**: calculatorul Felix C256 sub licență franceză; automobilul Dacia sub licența franceză Renault; autocamioanele DAC și Roman sub licența vest-germană MAN; locomotivele diesel și electrice sub licență elvețiană și suedeză; avionul ROMBAC-11 sub licență britanică; platforma maritimă Gloria pentru explorarea și exploatarea zăcămintelor de țiței și gaze naturale din Marea Neagră; reactorul nuclear-electric de la Cernavodă sub licență canadiană; lucrări complexe de irigații și în zootehnie; → totodată, a fost reglementat modul de participare a întreprinderilor românești la înființarea societăților mixte în țară și în străinătate: fabricarea automobilului Olcit de către societatea mixtă Olcit din Craiova; producerea fibrelor sintetice de tip bumbac la societatea mixtă Rifil din Săvinești (Stolojan, 2020).
- **Media acumulării** a fost în jur de **33% din VNB**, cu scădere accentuată începând cu 1986 (40%) până în 1989 (31%).

2. Acumulare liberă, dar parțial externalizată după 1989

Dinamica fondului de acumulare totală,
a fondului de consum și a datoriei externe, 1995–2019

- Începând cu anul 1990 situația acumulării se prezintă astfel:
 - s-au remediat unele dintre deficiențele manifestate anterior în generarea valorii adăugate, ca urmare a liberalizării piețelor,
 - manifestarea unor **neajunsuri semnificative privind funcționarea pieței libere** (subcapitalizarea firmelor, indisciplină de plăți cvasi-generalizată, evaziune fiscală etc.)
 - **pe latura distribuției VAB au apărut disfuncții majore:** polarizare socială generată de discrepanțe majore între veniturile cetățenilor, privind economisirea populației, averile individuale etc.).
 - **media acumulării a fost de 24,1%** din VNB în perioada 1995-2019, cu un minim de 15,6% în 1999 și un maxim de 32,6% în 2008, constatându-se următoarele:
 - ✓ **cheltuielile publice de capital** s-au diminuat, în contextul **relaxării fiscale**, de la 6,5% din PIB în 2008 la 2,7% în 2018 și 3,5% în 2019, din care 1,0% din PIB pentru dotări ale armatei
 - ✓ **politicile laxe fiscale și privind câștigurile** cetățenilor → au comprimat veniturile fiscale la numai **26,7% din PIB** în 2019 → penultimul loc din UE (față de media acesteia de **40,9%**),
 - ✓ **diminuarea substanțială a aportului resurselor externe (ISD)**, care, până la apariția crizei, au avut o contribuție semnificativă la majorarea relativ accelerată a procesului investițional în România.
 - ✓ **creșterea accentuată, până la nivelul de 132 mld. euro (iulie 2021), a datoriei externe totale a României față de aproape zero în 1989.**

3. Supraacumulare și ineficiențe în comunism vs investiții insuficiente după 1990

În concluzie:

- **acumularea autarhică forțată, utilizând mijloace administrative, s-a concretizat într-un volum al activelor fixe** din economia reală însumând **216 mld. euro la finele lui 1989**.
- valoarea activelor fixe aferente tot sectorului firmelor, acumulate începând cu 1990 reprezenta **177 mld. euro în 2019** → **scădere cu 18% (–39 mld. euro)** față de 1989.
 - menționăm că **40%** (70 mld. euro) din activele fixe acumulate între 1990 și 2019 **aparțin societăților comerciale cu capital străin** → ponderea componentei românești echivalează cu numai **60%** (107 mld. euro) → **scădere semnificativă cu 51% (109 mld. euro)**, comparativ cu 1989, a **activelor fixe din proprietatea investitorilor autohtoni**.

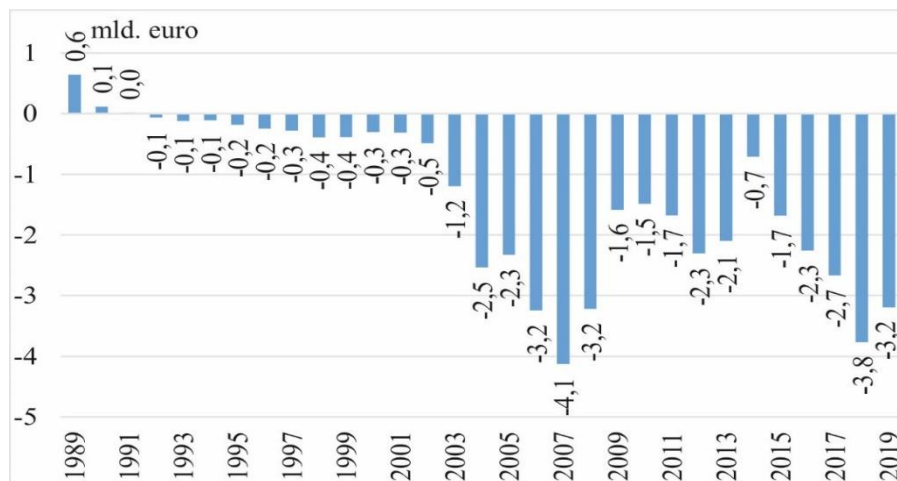
Supraacumularea autarhică forțată din timpul socialismului nu a fost benefică pentru România, din cauza ineficienței economice a unora dintre investițiile respective, dar situația din prezent, caracterizată printr-o acumulare liberă, în mare parte externalizată, poate fi considerată necorespunzătoare, fiind insuficientă în raport cu necesitățile de dezvoltare economico-sociale ale țării.

4. Forța economică a rezidenților a devenit inferioară celei a nerezidenților

Evoluția raportului dintre VNB și PIB, 1989–2019

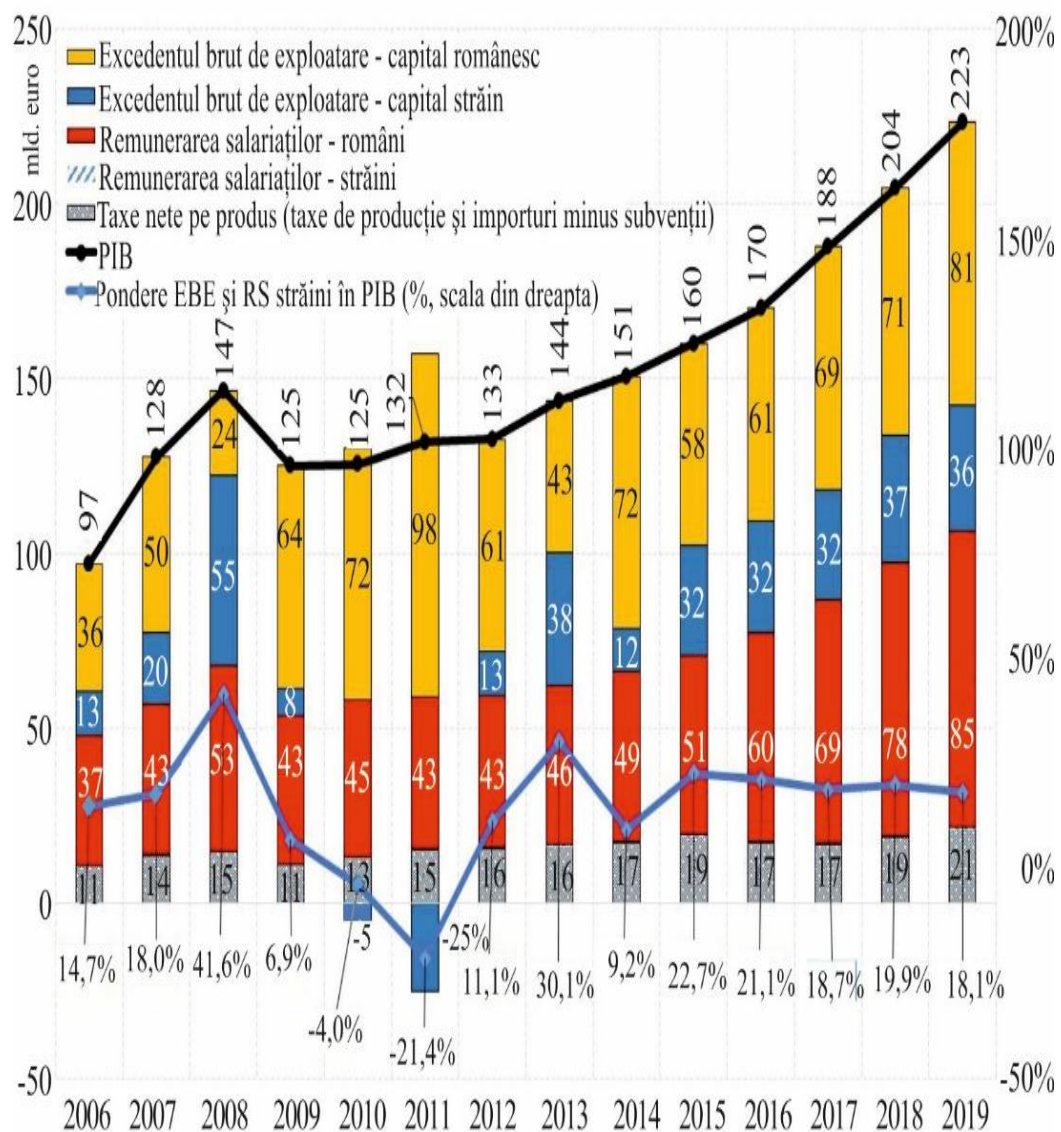
Mutațiile veniturilor primare în raport cu străinătatea

- În anul 1989, venitul național brut (**VNB**), cel mai adecvat indicator pentru măsurarea potențialului economic real al țării, cumula 43 mld. euro, **nivel superior PIB cu 1,5% (+0,6 mld. euro) → veniturile încasate de cetățenii și firmele românești (salarii și profit) din străinătate erau mai ridicate decât veniturile obținute de nerezidenți din țara noastră.**
- În anul 2019, VNB a ajuns să fie mai redus cu 1,4% (–3,1 mld. euro) decât PIB → **pierderea în primii ani ai tranziției a numeroase piețe externe, în contextul amplelor modificări înregistrate la nivel geopolitic internațional.**
 - Deci, după căderea comunismului, **România s-a numărat printre țările cu cea mai accentuată deteriorare a raportului dintre VNB și PIB, acesta scăzând cu 2,9 p.p. de PIB**
 - ✓ prin politicile macroeconomice și cele sectoriale aplicate, **România a eșuat în consolidarea forței factorilor proprii de producție în raport cu cea aparținând nerezidenților, capitalul străin obținând dominația economică pe piața românească.**

5. Nerezidenților (salariați și firme) le revine o parte semnificativă a PIB

Evoluția veniturilor pe factori în raport cu străinătatea

Sursa: BNR, INS, calcule proprii.

- Din analiza PIB, conform metodei veniturilor, privind distribuția între rezidenți și nerezidenți, rezultă următoarele:
 - în medie, pe intervalul analizat, respectiv 2006–2019, **25% din excedentul brut de exploatare (EBE) a revenit firmelor cu investitori străini.**
 - în ultima perioadă, **EBE aparținând firmelor nerezidente s-a stabilizat la un nivel mai ridicat, de 33% din total.**
 - cumulând remunerarea salariaților (RS) străini cu EBE revenit nerezidenților, se constată că, **din totalul PIB, excluzând impozitele nete pe produs, în perioada examinată, în medie 15% a aparținut întreprinzătorilor și lucrătorilor străini. Această pondere s-a majorat relativ accelerat în ultimii trei ani, astfel încât, în prezent, nerezidenților le revine 20%.**

Această situație necesită **corecția PIB**, pentru a reflecta **partea din valoarea adăugată brută rămasă în România** → în acest caz, indicatorul PIB pe locuitor la PPS se **diminuează**, în 2019, de la 69,3% din media UE la doar **57,9% (-11,4 p.p.)** → încetinire a ritmului de convergență reală raportat la statele europene dezvoltate.

6. Alți indicatori examinați

- **În afară de analiza indicatorilor menționați mai sus, s-au mai făcut comparații între evoluțiile și altor parametri din cele două sisteme politice care sunt comentate în lucrare.**
- **În finalul capitolului, ne-am exprimat speranța că istoria va continua să examineze cu obiectivitate evoluția realităților trecute, prezente și viitoare din România, ceea ce va avea efecte favorabile asupra formulării unor aprecieri pertinente din punct de vedere politic, economic și social asupra dinamicii în timp a țării noastre.**
 - **În acest sens, au fost trecute în revistă opiniile unor renumiți istorici (Ioan-Aurel Pop, Constantin Giurescu, Florin Constantiniu, Ioan Scurtu).**

7. În perioada 2016-2019 firmele active și-au majorat deficitul de capital

- **Situația sectorului companiilor la nivel agregat, deși ușor ameliorată față de analiza anterioară (2016), evidențiază poziția financiară precară pe ansamblul firmelor în 2019 → 244 mii de unități (35% din numărul total al companiilor existente în economie) nu respectă cerințele legale privind dotarea cu surse proprii în 2019, iar, dintre acestea, majoritatea covârșitoare (97%, reprezentând 237 mii de companii) înregistrează capitaluri negative.**
 - **necesarul de recapitalizare pentru atingerea capitalului reglementat → scădere artificială de la 34,5 mld. euro în 2016 la 32,3 mld. euro (15% din PIB) în 2019, deoarece:**
 - a) **în fapt, necesarul de recapitalizare pentru firmele care s-au menținut pe piață în perioada 2017–2019 a crescut de la 22,8 mld. euro la 26,5 mld. euro (+3,7 mld. euro),**
 - b) **companiile nou intrate prezintă deja, din cauza pierderilor mari, un necesar de recapitalizare de 5,8 mld. euro,**
 - c) **au ieșit de pe piață companii cu un deficit substanțial de capital, de 11,7 mld. euro,**
 - d) **rezultă că necesarul suplimentar de recapitalizare de la punctele “a” (3,7 mld. euro) și “b” (5,8 mld. euro), totalizând 9,5 mld. euro, a fost anulat de ieșirea de pe piață a firmelor de la punctul “c” (-11,7 mld. euro), ceea ce a influențat, prin efectul statistic, diminuarea necesarului total de recapitalizare a economiei reale cu 2,2 mld. euro (de la 34,5 mld. euro la 32,3 mld. euro).**

8. Polarizarea accentuată a surselor proprii de finanțare → în economie predomină firmele de mici dimensiuni, slab capitalizate

- În raport cu dimensiunea firmelor, situația se prezintă astfel:
 - **IMM**, care cuprind și microîntreprinderile (92% din total), constituie majoritatea covârșitoare a firmelor, respectiv **99,7%** din total, dar au o pondere de numai **46% în capitalul total al țării**.
 - în schimb, corporațiile, deși reprezintă **numai 0,3%** din numărul total de companii dețin **54% din volumul capitalului**.

capitalizarea medie a unei corporații este de 460 ori mai ridicată față de volumul mediu al capitalului în cazul unei IMM

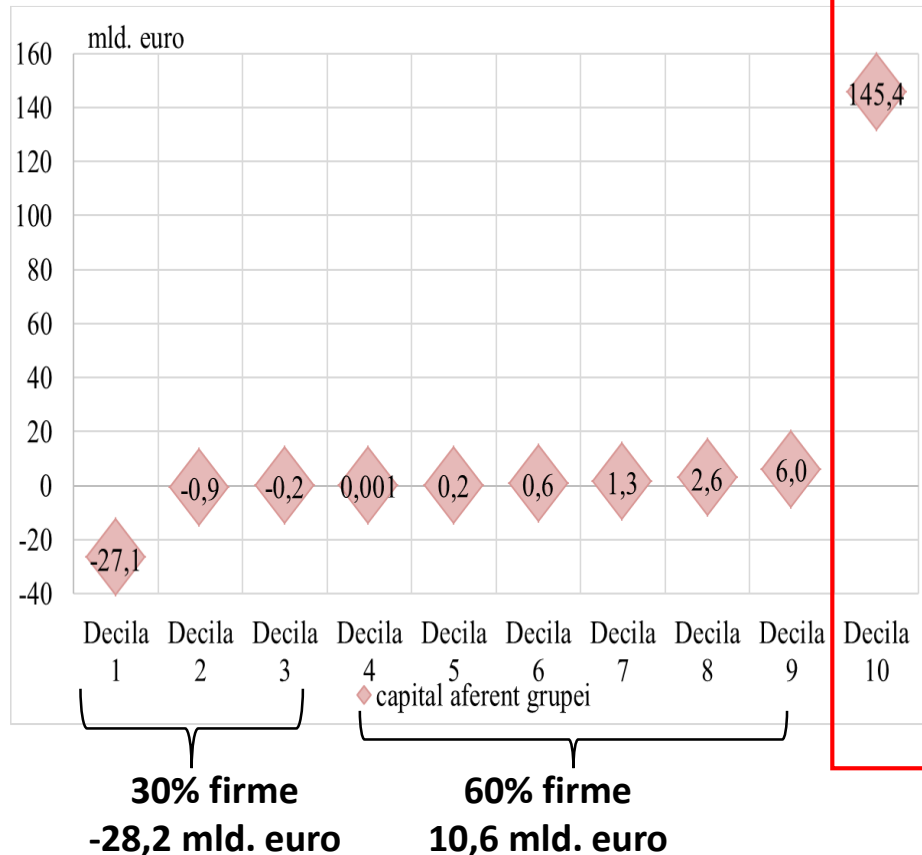
- După criteriul provenienței acționariatului, se constată următoarele:
 - deși reprezintă majoritatea covârșitoare (**93%**), **firmele cu acționariat privat autohton** contribuie cu numai **44%** la volumul total al capitalului.
 - **companiile cu capital străin**, mult mai puțin numeroase (**6%**), cumulează însă **41%** din stocul resurselor financiare proprii.

nivelul mediu al capitalizării firmelor cu acționariat nerezident este de 15 ori mai ridicat față de indicatorul aferent societăților private românești → determină slăbiciunea cantitativă și structural-calitativă a capitalului autohton, cu efecte negative asupra VAB obținut și a resurselor financiare rămase în România pentru dezvoltare.

9. 90% dintre companiile din România totalizează active mai mici decât datoriile (1)

Capitalul propriu al firmelor (2019) aferent
fiecărei decile

- Deficitul substanțial de capital înregistrat în primele 3 decile ale distribuției firmelor (cu cele mai scăzute niveluri ale surselor proprii) nu poate fi compensat de restul companiilor, cu excepția celor din decila 10
 - 30% (207 mii) companii din decilele 1–3 înregistrează un capital negativ de –28,2 mld. euro.
 - alte 60% (414 mii) societăți comerciale din decilele 4–9 prezintă dotări reduse cu capital, care însumează numai 10,6 mld. euro.

Notă: Firmele au fost ordonate (în ordine crescătoare) în funcție de nivelul capitalului individual și împărțite în funcție de cuantumul acestui parametru în decilele corespunzătoare. Astfel, fiecare grupă din graficul de mai sus cuprinde 10% din numărul total de companii, respectiv 68,97 mii de unități.

Sursa: MFP, calcule proprii.

9. 90% dintre companiile din România totalizează active mai mici decât datoriile (2)

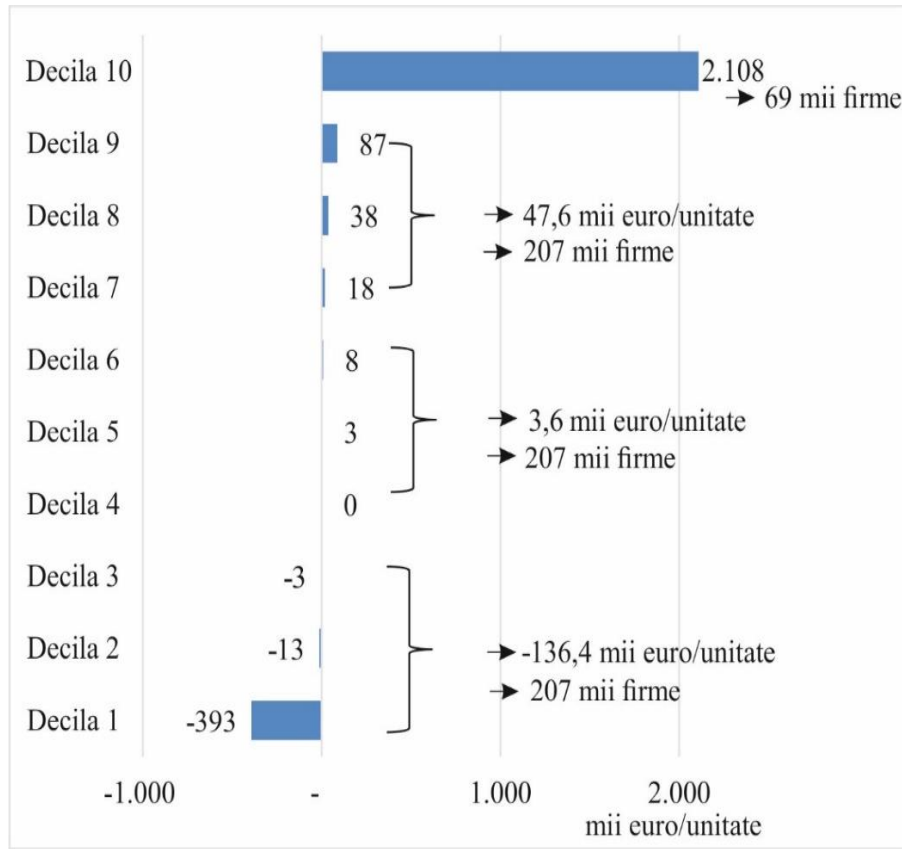
Rezultă că 90% (621 mii) dintre companii totalizează, pe ansamblu, un volum negativ al capitalurilor proprii, de -17,6 mld. euro → datoriile cumulate la nivelul a 90% dintre societățile comerciale sunt mai ridicate decât activele firmelor respective cu 17,6 mld. euro (8% din PIB al anului 2019).

- **numai companiile din decila 10 (69 mii firme cu cele mai ridicate volume ale surselor proprii de finanțare) dețin un volum substanțial de capital, însumând 145,4 mld. euro, care acoperă deficitul de 17,6 mld. euro menționat anterior, rămânând, în final, stocul total de capital al economiei românești, reprezentând 127,8 mld. euro.**

10. Capitalizare solidă numai pentru un număr foarte scăzut de companii

Capitalizarea medie a societăților comerciale (2019),
pe decile

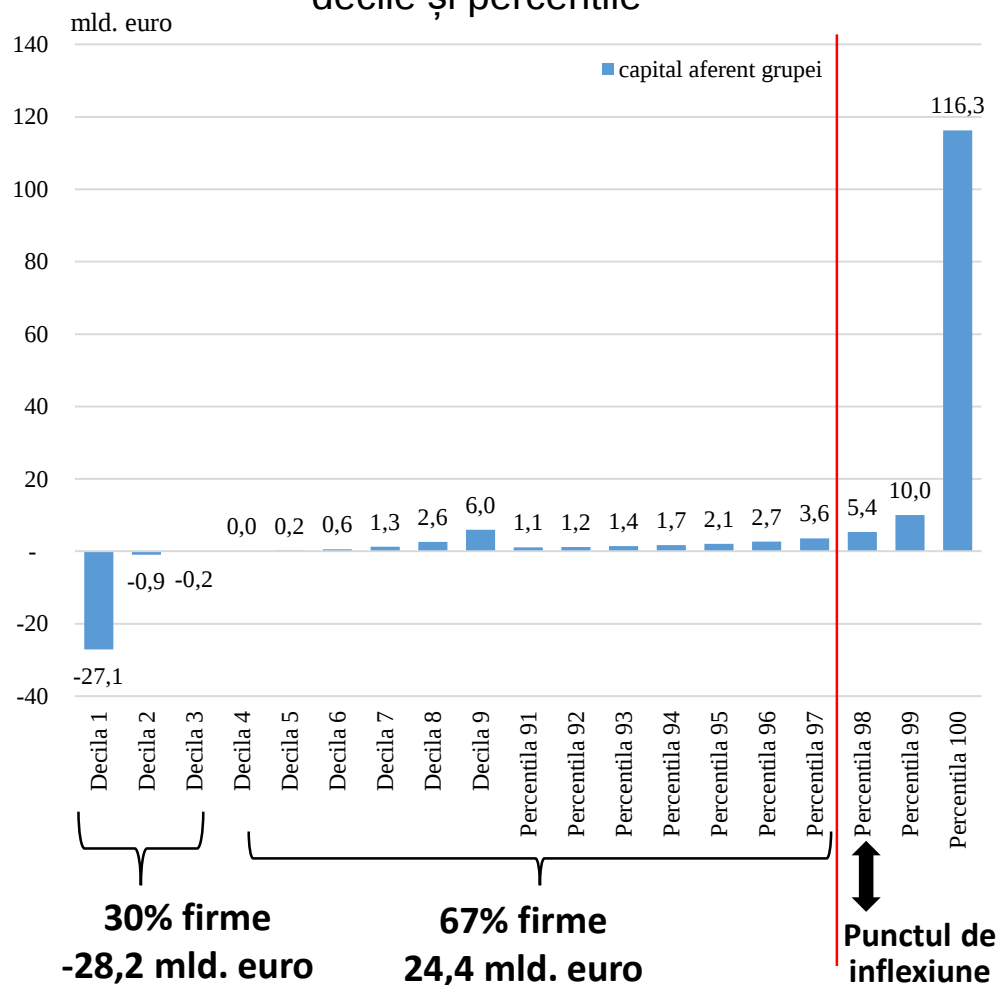

Sursa: MFP, calcule proprii.

- În realitate, situația se prezintă astfel:
 - **pentru 30% (207 mii) companii din decilele 1–3**, respectiv cele cu capital negativ → **medie unitară de -136 mii euro/firmă.**
 - **alte 30% societăți comerciale din decilele 4–6** prezintă dotări infime cu surse proprii → **medie de doar 3,6 mii euro/unitate.**
 - **următoarele 30% dintre companii, plasate în decilele 7–9** → **medie modestă a capitalurilor proprii de 47,6 mii euro/unitate.**
 - **companiile din decila 10** (69 mii firme cu cele mai ridicate volume ale surselor proprii de finanțare) reprezintă „motorul economiei”, având o înzestrare semnificativă cu capital → **în medie de 2,1 mil. euro/unitate.**

11. Sectorul real depinde în proporție covârșitoare de performanța unui număr foarte redus de companii

Distribuția volumului capitalului propriu (2019), pe decile și percentile

Notă: Decila cuprinde 10% din numărul de companii (68,97 mii), iar percentila 1% din total, respectiv 6,9 mii de unități.

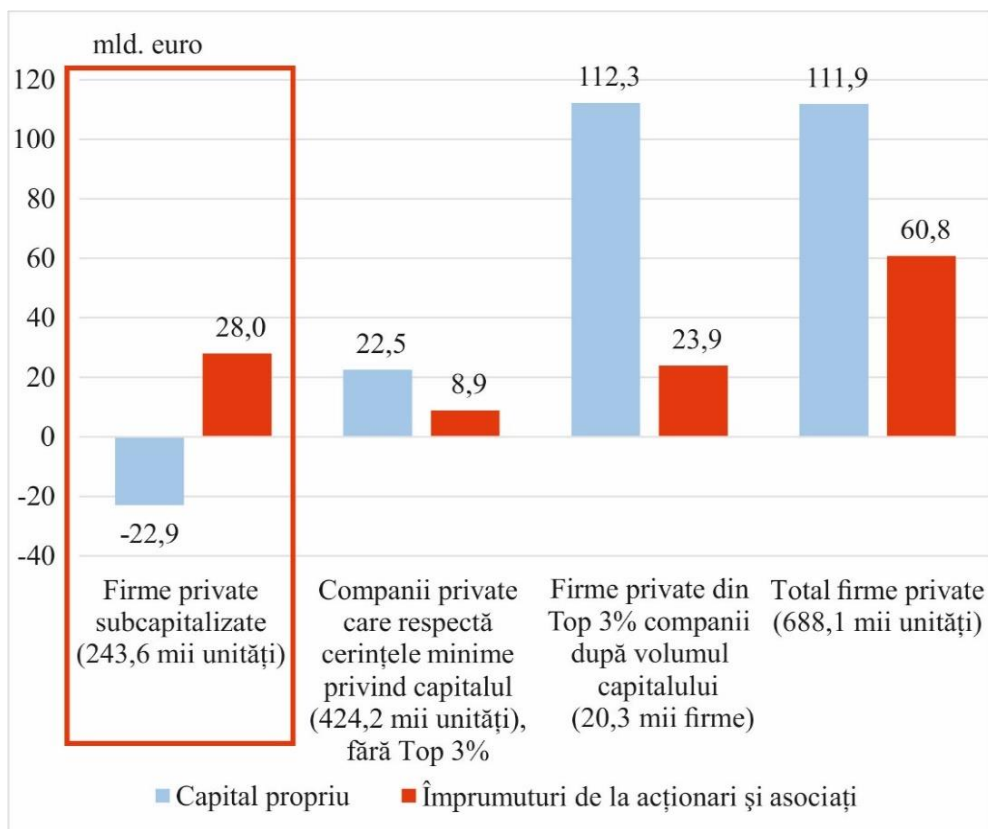
Sursa: MFP, calcule proprii.

- Volumul agregat al stocului de capital pentru 97% dintre firme (669 mii de unități) se situează în teritoriu negativ (-3,8 mld. euro sau 1,7% din PIB)
 - numai adăugând acestor firme alte 5,2 mii societăți comerciale din percentila 98 se ajunge la punctul de inflexiune, care marchează nivelul zero al stocului cumulat de capital (aferent a 674,2 mii de societăți comerciale)
- Însușind capitalul aferent firmelor situate dincolo de punctul de inflexiune (1,7 mii din percentila 98 și 13,8 mii din percentilele 99 și 100), se atinge volumul agregat al capitalului economiei reale românești, totalizând 127,8 mld. euro.

Din datele prezentate mai sus privind polarizarea extremă a capitalizării firmelor, putem afirma că mai puțin de 3% dintre companii asigură capitalizarea economiei reale, restul societăților comerciale fiind similare cu satele lui Potemkin (casele având numai fațade, respectiv forme fără substanță economică).

12. Finanțarea anormală a societăților comerciale – împrumuturi în loc de capital

Capitalul propriu comparativ cu împrumuturile de la acționari și asociați* (2019), în funcție de nivelul capitalizării firmelor private

* La care se adaugă împrumuturile de la entități afiliate, asociate și controlate în comun.

Sursa: MFP, calcule proprii.

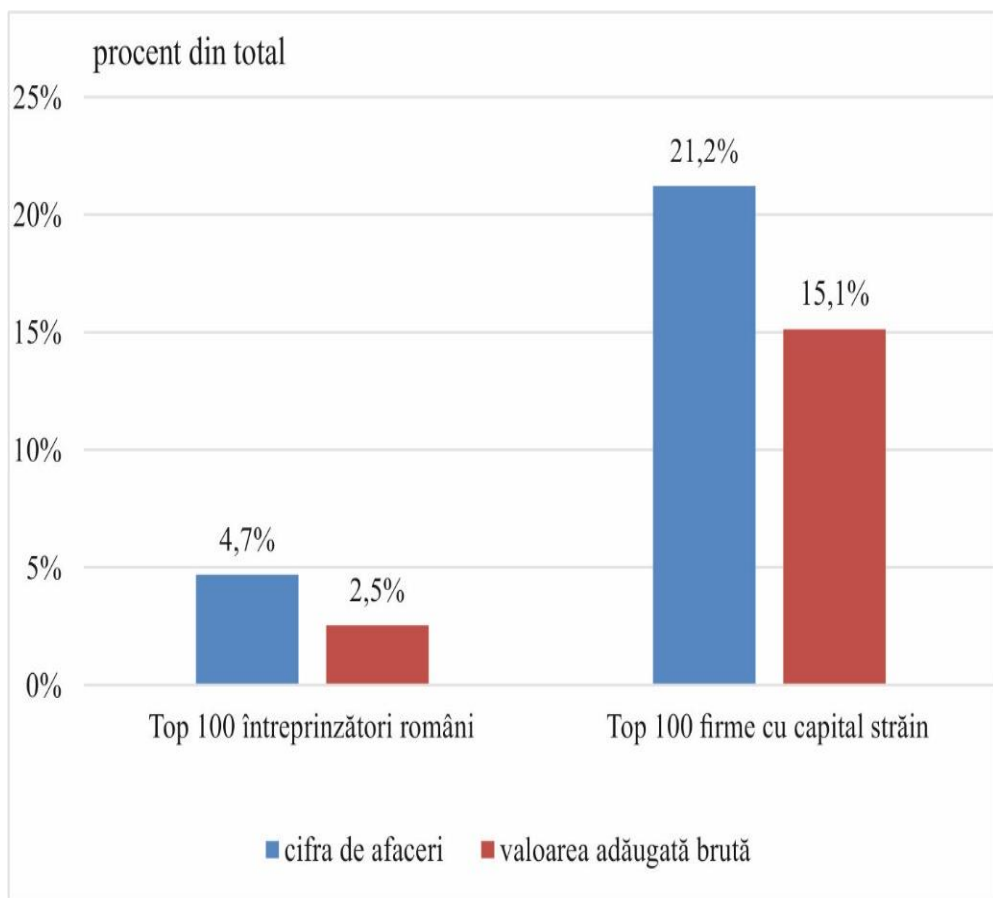
- Acționarii firmelor cu situație precară a capitalizării **dețin în realitate bani**, pe care însă **refuză să îi investească în capitalul** societăților comerciale proprii, preferând numai să **își împrumute companiile (în contabilitatea cărora există un număr de 7 conturi pentru efectuarea acestui tip de operațiuni)**:
 - firmele private care raportează **capitaluri negative de 22,9 mld. euro** au fost **creditate de acționari cu o sumă mult mai mare**, respectiv de **28,0 mld. euro (+22% față de capitalurile negative)**.

Firmele decapitalizate sunt deținute de **patroni bogați**, care, în loc de investirea în capital, preferă **creditarea respectivelor companii, fără asumarea riscului** → **privatizarea libertății** privind deciziile economice și **socializarea riscurilor**, respectiv a răspunderii specifice economiei de piață → **capitalism hibrid în loc de capitalism deplin funcțional**.

13. Firmele deținute de Top 100 de antreprenori români – forță economică și potențial limitat de creștere și dezvoltare (1)

Rolul în economie al firmelor deținute de primii 100 de antreprenori români, respectiv al celor mai mari 100 de companii private cu capital străin (2019)

- **Societățile comerciale aparținând celor mai mari 100 de întreprinzători autohtoni**, care s-ar impune să constituie forța motrice a dezvoltării și sustenabilității mediului de afaceri, au o **competitivitate redusă și vulnerabilități structurale** privind profilul și calibrul activităților desfășurate.
- **forță economică scăzută** → aceste companii însumează numai 4,7% din cifra de afaceri totală, 2,5% din VAB și 2,1% din salariați;
 - ✓ **primele 100 de societăți cu capital străin** → cifră de afaceri, VAB și salariați de 5, 6, respectiv 4,3 ori mai ridicate față de firmele deținute de Top 100 de întreprinzători autohtoni.

13. Firmele deținute de Top 100 de antreprenori români – forță economică și potențial limitat de creștere și dezvoltare (2)

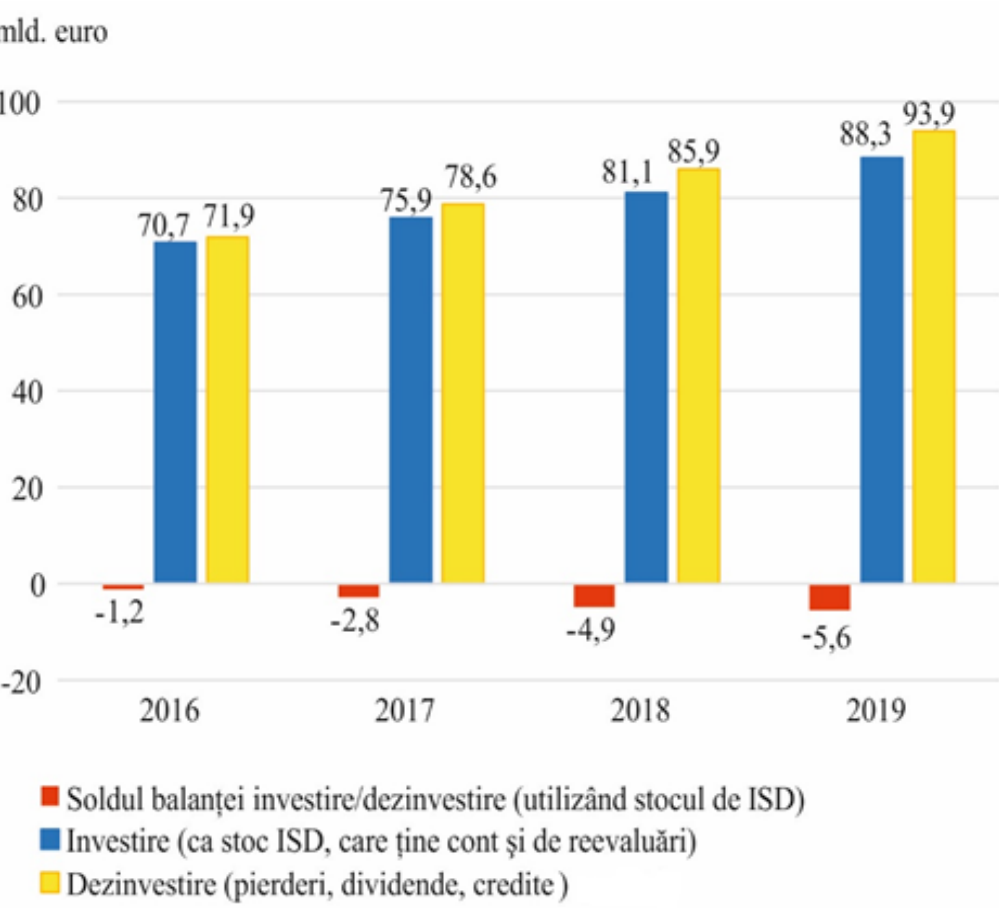
- **complexitatea redusă a activității** firmelor aparținând Top 100 proprietari români este demonstrată prin faptul că acestea sunt **localizate cu precădere în domeniile comerț (69%), industrie cu nivel tehnologic relativ scăzut (16%) și servicii cu grad redus de complexitate (10%).**

Societățile comerciale deținute de **Top 100 de antreprenori autohtoni provoacă un semnificativ deficit comercial cu bunuri, însumând 1,5 mld. euro, ceea ce reprezintă 9% din soldul negativ al balanței comerciale (FOB-CIF) înregistrat de sectorul firmelor din România în anul 2019.**

14. Investițiile străine directe și-au epuizat potențialul de dezvoltare economică în România (1)

Balanța investire-dezinvestire (2016–2019)

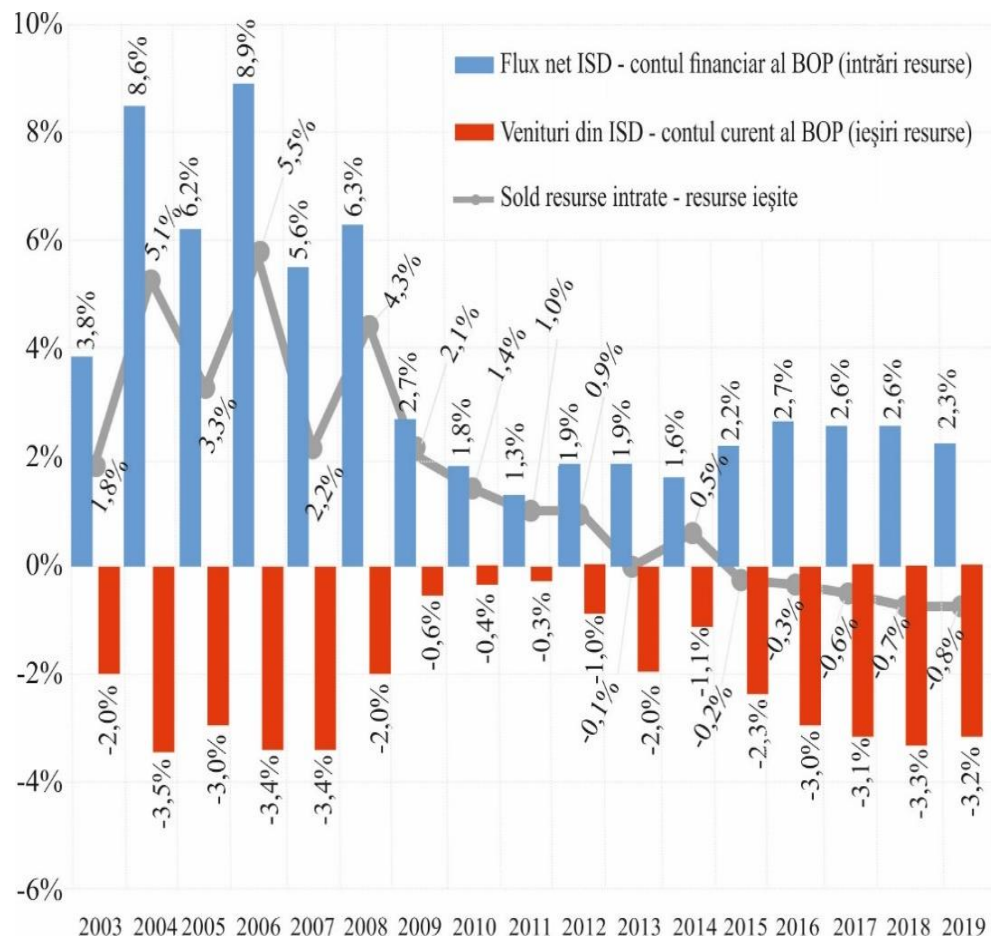

Notă: Soldul balanței investire-dezinvestire reprezintă diferența dintre stocul de ISD și ieșirile generate de ISD (pierderi, dividende și credite intragrup rambursate).
Sursa: BNR.

- **Stocul ISD**
 - **nivelul dezinvestirii** (pierderi, dividende și credite intragrup rambursate) **a ajuns în 2019 la 94 mld. euro**, în timp ce **componenta investirii exprimată prin stocul de ISD s-a situat la 88 mld. euro** → **soldul balanței investire-dezinvestire a fost negativ, însumând 6 mld. euro în 2019.**
- **Și fluxurile de investiții străine au contribuție negativă asupra echilibrului extern**
 - în ultimii ani, **ieșirile valutare de resurse aferente ISD** (dividende, dobânzi etc.) **exced intrărilor**, provocând **creșterea deficitului contului curent al balanței de plăți.**

14. Investițiile străine directe și-au epuizat potențialul de dezvoltare economică în România (2)

Balanța resurselor totale intrate și ieșite prin intermediul ISD, 2003–2019 (% din PIB)

Sursa: BNR, INS, calcule proprii.

- exporturile nete de bunuri și servicii ale firmelor de tip ISD a devenit, de asemenea, negativ în 2019 (-1,5 mld. euro).
 - de subliniat că, în cadrul contului de servicii, societățile ISD au generat un deficit de 2 mld. euro la poziția „Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale”, care cuprinde active intangibile, cum ar fi: taxe de licență, francize, costul caietelor tehnice ale diferitelor produse și alte tranzacții pentru utilizarea activelor de marketing (logo, domenii de internet, mărci de comerț etc.), programe informatice, produse audiovizuale, rezultate ale cercetării și dezvoltării.

Capitalul extern și-a epuizat posibilitățile de a contribui la creșterea VAB/locuitor în România, deoarece cea mai parte a ISD și-au consumat ciclul de viață a afacerilor, generând în prezent ieșiri de resurse valutare mai mari decât intrările de această natură.

15. Neracordarea legislației comerciale și fiscale la cerințele unei economii de piață pe deplin funcționale – cauza disfuncțiilor majore ale capitalismului românesc (1)

- **Dezechilibre majore** manifestate în funcționarea economiei reale românești, pe fondul unei **legislații defectuoase aprobate în ultimii 31 de ani** → de exemplu, **termenul de „persoană interesată”** precizat la art. 153²⁴ din *Legea nr. 31/1990* privind societățile comerciale („autoritatea” care să poată iniția dizolvarea societății în cazul încălcării reglementărilor privind nivelul minim al capitalului), **nu este formulat în mod explicit**.
 - în anul 2019, pe baza **Recomandării Comitetului Național pentru Supravegherea Macroprudențială (CNSM)** referitoare la implementarea unor măsuri privind sănătatea financiară a companiilor, **Ministerul Finanțelor Publice și Banca Națională a României** au elaborat o **Propunere legislativă** privind modificarea și completarea **Legii societăților nr. 31/1990 și a Legii contabilității nr. 82/1991**, pentru instituirea unor măsuri privind societățile decapitalizate, vizând asanarea economiei reale și disciplinarea proprietarilor.
 - raportul aferent acestui proiect de act normativ **nu a fost transmis nici până în prezent pentru decizia finală, fiind blocat la o comisie de specialitate din Parlament de 2 ani** → **autoritățile au optat pentru extinderea discreționarismului**, ceea ce slăbește semnificativ stabilitatea economică și potențialul de dezvoltare ale țării.
 - ✓ prin *Legea nr. 223/30.10.2020* pentru simplificarea și debirocratizarea transferului de părți sociale și a vărsării capitalului social, s-a modificat *Legea nr. 31/1990* privind societățile comerciale, **s-a eliminat cerința referitoare la capitalul social minim (200 lei echivalent cu cca. 41 euro) obligatoriu de vărsat de către acționari la înființarea societăților cu răspundere limitată (SRL)**, formă de organizare regăsită la **98% dintre firmele din România** → **în loc de capitalizare până la limita legală, s-a eliminat această limită!**

15. Neracordarea legislației comerciale și fiscale la cerințele unei economii de piață pe deplin funcționale – cauza disfuncțiilor majore ale capitalismului românesc (2)

- În special microîntreprinderile întrețin starea de vulnerabilitate a capitalului din țara noastră, cu efecte negative asupra competitivității activității economiei românești.
 - societățile comerciale clasificate în această categorie sunt dominante → **92% (633 mii)** din numărul **total** de firme, dar ponderea în **cifra totală de afaceri** este de numai **14%**, contribuția la **VAB** de doar **17%**, în condițiile în care respectivele entități angajează o proporție mai ridicată de **salariați (22%)** → **nivel scăzut al productivității muncii**.
- În prezent, **volumul mediu al cifrei de afaceri aferente microîntreprinderilor (cu plafon maxim de 1 mil. euro)** este de numai **53 mii euro/unitate**, respectiv de **19 ori mai redus decât pragul reglementat** → **caracterul exagerat de ridicat, nerealist și nociv al acestei limite normative**.
 - deși unei proporții de **92%** dintre companiile autohtone li se aplică regimul fiscal al microîntreprinderilor, veniturile obținute din impozitarea acestui segment de firme reprezintă numai **13%** din totalul veniturilor încasate la bugetul statului din taxarea companiilor.
 - diverse analize ale specialiștilor în fiscalitate arată că **diminuarea pragului de încadrare în categoria microîntreprinderilor de la nivelul actual, de 1 mil. euro, la 100 mii euro**, cât era limita inițială, precum și **eliminarea posibilității acordate acestor firme de a opta între impozitul pe venituri și cel pe profit** ar determina **încasări nete suplimentare la bugetul statului de circa 1,5 mld. lei anual**.

15. Neracordarea legislației comerciale și fiscale la cerințele unei economii de piață pe deplin funcționale – cauza disfuncțiilor majore ale capitalismului românesc (3)

- **În contextul cadrului juridic exagerat de permisiv, patronii microîntreprinderilor comit abuzuri, prin încărcarea cheltuielilor de producție ale firmei la maximum posibil, astfel încât, după achitarea impozitului de 1% pe venituri, firma să nu mai înregistreze profit net, a cărui retragere din societatea comercială ar presupune plata impozitului pe dividende, situat și așa la un nivel modic, de 5% → bugetul statului este păgubit cu sume substanțiale prin:**
 - **subevaluarea veniturilor din cauza digitalizării incipiente a administrației fiscale (de exemplu, lipsa funcționării caselor de marcat, a căror operaționalitate a fost amânată în mod repetat în ultimii ani).**
 - **înregistrarea drept „sedii secundare” a unor locuințe aparținând antreprenorilor, în care nu se desfășoară nicio activitate a firmei, ci reprezintă, în fapt, case de vacanță (multe dintre ele, la standarde de lux) → sunt incluse pe cheltuielile microîntreprinderilor toate costurile privind mobilierul, amenajările interioare și exterioare, cele de întreținere, inclusiv hrana proprietarilor și, de multe ori, a oaspeților acestora, sub titulatura de „mese festive”.**
 - **achiziționarea, pe cheltuiala firmei, de autoturisme, majoritatea de lux, ale căror costuri de funcționare și întreținere sunt suportate tot de microîntreprindere.**

15. Neracordarea legislației comerciale și fiscale la cerințele unei economii de piață pe deplin funcționale – cauza disfuncțiilor majore ale capitalismului românesc (4)

- includerea pe cheltuieli a unor costuri aferente „participării la seminare și conferințe de specialitate”, îndeosebi în străinătate și în sezonul vacanțelor, deși o sumară verificare a activităților din hotelul unde a fost cazat grupul de turiști pe banii microîntreprinderii, din care mulți nu lucrează în firma respectivă, ar permite constatarea faptului că, în perioada invocată, în amplasamentul respectiv nu a avut loc nicio manifestare de genul celor menționate în actele societății comerciale. În mod similar stau lucrurile și cu așa-numitele „*team building*-uri”, care fie nu au ca tematică niciun subiect privind activitatea firmei, fie, în cazul existenței acestuia, **durata manifestării și numărul de participanți sunt în mod intenționat supradimensionate.**
- discreționarismul merge până într-acolo încât, pe cheltuielile microîntreprinderilor, sunt incluse și contravaloarea organizării unor evenimente care vizează viața individuală a antreprenorilor (cum ar fi: nunți, botezuri, aniversări de familie etc.), precum și costul unor obiecte scumpe oferite drept cadouri unor persoane care nu au nicio legătură cu activitatea firmei.

Aceste practici demonstrează că, în economia românească actuală, nu se respectă principiul enunțat de Madgearu (1944), conform căruia „întreprinderea formează un organism sui generis, care are o existență proprie, deosebită de gospodăria întreprinzătorului”.

Performanțele și calitatea economiei de piață care funcționează în cadrul sistemului capitalist reprezintă o problemă de ideologie și cultură a fiecărei națiuni (Piketty, 2019)

16. „Îmbogățiții tranziției” - opoziție față de schimbările cadrului juridic care le afectează privilegiile

- **Împotrivirea față de schimbările necesare ale cadrului juridic se manifestă puternic deoarece în cazul concurenței corecte, disciplinei de plăți, respectării regulilor fiscale ferme etc., „îmbogățiții tranziției” (1-2% din populație) își văd periclitare avantajele ilegite de care beneficiază în prezent → „Simbioza imorală” (Croitoru, 2015 și 2017); „rețele de rezistență” (Dăianu, 2020); „beneficiarii de rente” (Isărescu, 2000).**
- **„Îmbogățiții tranziției” sunt reprezentați de grupurile restrânse de interese ilegite, rezultate ca urmare a faptului că, în România, capitalismul a fost construit „în mod planificat”, de sus în jos, de factori subiectivi, și nu format în mod obiectiv de forțele pieței, de jos în sus.**

17. Puternica influență a grupurilor de interese economice nelegitime asupra autorităților determină inacțiunea decidenților pentru reformarea sectorului real (1)

- Diferențe majore de atitudine între comportamentele și deciziile privind reformele în anii interbelici și evoluțiile din prezent:

	Perioada interbelică	În prezent
În domeniul relațiilor economice dintre firme	La 20 de ani de la Marea Unire, s-a aprobat, în 1938, Codul comercial al lui Carol al II-lea (cu aplicare din anul 1940), care asigura corectitudinea concurenței pe piață , respectarea disciplinei de plăți , stabilea răspunderi și sancțiuni severe în sarcina acționarilor, administratorilor și cenzorilor care încălcau prevederile acestei legi, stipula reguli clare pentru cazurile de faliment , cu localizarea costurilor acestei proceduri în sarcina debitorilor etc., Registrul Comerțului constituind o bază de documentare comprehensivă privind activitatea fiecărui agent economic.	Deși au trecut 31 de ani de la adoptarea de o manieră incompletă și asimetrică în privința raportului dintre drepturile și obligațiile companiilor, Legea nr. 31/1990 nu este corectată în scopul impunerii unor cerințe de capital similare cel puțin celor din țările foste comuniste performante și nu cuprinde nici sancțiuni adecvate . A fost adoptată o legislație laxă în raport cu standardele europene privind disciplina de plăți și nu au fost statuate penalizări pentru neîncadrarea în prevederile acesteia. Nu a fost modificată pe fond legislația privind falimentul și nu se interzice înființarea de noi afaceri pentru acționarii care au fraudat firmele.
În plan fiscal	În 1921 s-a aprobat „ Legea Titulescu ”, care stabilea impozitarea progresivă a veniturilor globale ale persoanelor fizice, cu fixarea unei rate marginale superioare, accentuat penalizatoare, de 70%, pentru veniturile „îmbogățiților de război”. După schimbarea Guvernului Averescu (cu Titulescu ministru al finanțelor), în februarie 1922, legea a fost modificată și aplicată, eliminându-se impozitul penalizator tocmai de către forțele politice care creaseră „îmbogățiții de război”, dar menținându-se caracterul progresiv al impozitării veniturilor globale personale, la un nivel, însă, mai moderat.	După revoluție, „îmbogățiții tranziției” refuză cu fermitate identificarea distribuției veniturilor și averilor în societatea românească, respingându-se trecerea de la opacitate la transparența fiscală și, implicit, la impozitarea progresivă a veniturilor și patrimoniilor globale, așa cum se procedează în toate țările membre ale UE (inclusiv state foste socialiste situate în regiune), cu libertatea alegerii de către decidenții din România a unui sistem de impozitare progresivă considerat adecvat condițiilor din țara noastră.

17. Puternica influență a grupurilor de interese economice nelegitime asupra autorităților determină inacțiunea decidenților pentru reformarea sectorului real (2)

- Diferențele dintre comportamentele decidenților și agenților economici în perioada interbelică și cele din vremurile actuale → **determinate în mod exclusiv de modul total diferit de constituire a capitalului în România, în cele două epoci, astfel:**
 - i) în primul interval, **capitalul s-a format urmând etapele clasice** ale unui asemenea proces, care a durat mai multe zeci și uneori chiar sute de ani, descrise de Smith (1776) ca fiind reprezentate de **produsul hărniciei, respectiv al muncii, gestionat cu cumpătare, care duce la economisire, iar aceasta, la acumularea unui capital tot mai mare**; după Marea Unire, în noile regiuni ale țării se manifestau numeroase **disfuncții între partenerii comerciali**, cu efecte financiare negative asupra acestora, ceea ce a generat **decizia mediului de afaceri și a autorităților de racordare a Codului comercial la principiile practicate în economiile de piață dezvoltate**, în scopul **apărării drepturilor de proprietate dobândite prin eforturi substanțiale** de antreprenori;
 - ii) spre deosebire de această situație, **după anul 1989, în România, capitalul nu a mai fost format în mod organic, așa cum s-a întâmplat în perioada interbelică și anterioară acesteia, ci a fost „construit” de factori ilegitiimi, pe baza unor criterii arbitrare, într-un timp foarte scurt**, deoarece acumularea acestuia fusese deja realizată în cei 45 de ani de comunism prin munca asiduă a aproape două generații de cetățeni români onești, astfel încât numeroșii **„împroprietăriți peste noapte” din averea publică, dobândind active semnificative „fără muncă proprie”, nu au în prezent interesul de a ceda din avantajele substanțiale obținute începând cu 1990**, opunând rezistență față de inițiativele de adaptare a legislației comerciale și financiare românești, la cea a țărilor dezvoltate din UE.

18. Terapia de șoc și principiul statului minimal adoptate în România – cauze ale situației economice precare din prezent (1)

- Dincolo de **originile obscure și ilegale, în mare parte, ale capitalului**, opoziția grupurilor de interese ilegitime față de racordarea legislației comerciale și fiscale la cerințele unei economii de piață pe deplin funcționale este cauzată și de **lipsa de transparență privind ideologia și conținutul reformelor aplicate pe parcursul tranziției**. Secăreș (2020) afirmă:
 - Cum aveam să aflăm mai târziu, nu câștigaserăm o revoluție, ci «pierduserăm un război» – războiul rece.
 - Adesea, soluțiile pe care le aveam în vedere derivau din **sfaturile primite de la instituțiile internaționale de la Washington**. Și atunci, și mai târziu, am avut destule îndoieli în privința unora dintre soluțiile primite „de afară”. Unele aveau să se dovedească dezastruoase. Ideea era însă că „ei știu” ce trebuie făcut. **Mult mai târziu avea să ne spună, de pildă, Jeffrey Sachs – la Clubul BNR – că de fapt „nu prea știau”, iar unele abordări erau eronate.**
 - **Atunci, la ordinea zilei părea să fie alt reper, pe care nu îl înțelegeam foarte bine, respectiv cel al tranziției prin terapia de șoc în locul tranziției graduale adoptate de România până în 1996 inclusiv. Așadar, problema tranziției era politică, și nu economică; trebuia „să trecem Rubiconul¹”, ca să nu mai existe cale de întoarcere.**
 - ✓ **Piketty (2019) afirmă că „terapia de șoc aplicată în Rusia și în unele țări foste socialiste (inclusiv în România n.n.), era singura modalitate de a asigura ireversibilitatea schimbărilor în curs și de a preveni o posibilă întoarcere la comunism”.**

¹ Rubicon -mic râu în Italia, care forma, la sfârșitul republicii romane, granița dintre Italia propriu-zisă și Galia Cisalpină

18. Terapia de șoc și principiul statului minimal adoptate în România – cauze ale situației economice precare din prezent (2)

- Privind situația actuală a României, considerăm că putem afirma cu deplin temei că aplicarea terapiei de șoc, echivalentă cu „trecerea Rubiconului”, începută în perioada 1997-2000, cu modificări ulterioare, în funcție de doctrina politică a decidenților, a reprezentat, în fapt, o succesiune de „victorii à la Pirus”, deoarece, în prezent, țara noastră:
 - i) nu dispune decât de o economie dezindustrializată, cu o competitivitate redusă,
 - ii) înregistrează un sold negativ foarte mare al balanței comerciale a produselor agroalimentare (2 mld. euro în 2020, respectiv 10% din deficitul balanței comerciale), precum și deficite gemene ridicate, respectiv bugetar și de cont curent,
 - iii) nu asigură decât o infrastructură fizică precară,
 - iv) oferă servicii publice insuficiente cantitativ și de slabă calitate.
- Acestea, în condițiile în care România a adoptat soluția statului minimal ca strategie și instrument de „construire” rapidă a capitalului privat cu rezultate profund negative, acest tip de organizare a societății, caracterizat prin instituții slabe, neabilitate prin lege să acționeze cu fermitate în spiritul interesului general fiind total inadecvat nevoilor societății românești.

² „Victorie à la Pirus” - victorie obținută cu un cost atât de mare pentru învingător încât aproape că echivalează cu o înfrângere.

19. Opoziția „îmbogățiților tranziției” față de reformele necesare determină manifestarea multor paradoxuri economice (1)

- i) **Concurența nu se desfășoară între capitalurile investite de acționari, ci între împrumuturile reversibile acordate de aceștia propriilor firme.**
- ii) **Piața de capital privată este dominată de firmele de stat, cele particulare având un rol modest.**
- iii) **Pe piața de capital românească, cele mai active sunt companiile străine → înclinația accentuată pentru opacitatea economico-financiară chiar și a celor mai mari companii din România, inclusiv financiare.**
- iv) **Deși în economia reală românească activează 690 mii de firme, practic „motorul economiei” îl constituie numai circa 70 mii de firme (~10%), în cadrul cărora societățile comerciale străine dețin cea mai ridicată forță economică, respectiv 15% din aceste companii realizează 46% din VAB-ul categoriei de unități performante, iar restul de 54% este obținut de celelalte 85% din firme, aparținând românilor.**

19. Opoziția „îmbogățiților tranziției” față de reformele necesare determină manifestarea multor paradoxuri economice (2)

- v) **Obturarea arterelor circulației creditului** din cauza:
 - **situației dramatice a economiei reale** → numai 9,2 mii dintre firme sunt bancabile și a
 - **gravelor disparități sociale** → 47% dintre salariați obțineau sub 1.500 lei lunar în 2019, iar alți 36% între 1.500 și 2.600 lei, rezultând că 83% dintre angajați câștigă sub 2.600 lei pe lună. Astfel, Piketty (2019) arată că „Inegalitatea nu este nici economică, nici tehnologică. Este ideologică și politică”.

Accesul scăzut la credit al firmelor și populației determină și **raportul foarte scăzut dintre credite și depozite** (loan to deposit ratio – LTD) → numai 69% în iulie 2021 → **dificultăți și în conducerea politicii monetare** → excedentul de lichiditate în lei înregistrat de bănci este orientat către facilitățile de depozit disponibile la BNR → costuri uneori semnificative pentru banca centrală → diminuarea profitului virat Ministerului Finanțelor, implicit guvernului - instituții care **nu întreprind măsurile de reformă necesare** pentru deblocarea creditării către firme și populație.

19. Caracterul antisocial, imoral și ilegal al acțiunilor provocate de „îmbogățirii tranziției” determină manifestarea multor paradoxuri economice (3)

- vi) Deși România înregistrează deficite comercial și valutar accentuate, ceea ce determină o nevoie stringentă de importuri de capital de la nerezidenți sub forma investițiilor străine directe și a împrumuturilor, **în prezent, prin sistemul bancar, țara noastră exportă capital → plasamentele externe ale instituțiilor de credit au crescut accentuat** (depășind 10% din activele bancare în luna septembrie 2020) → valuta plasată de băncile românești în străinătate la randamente foarte reduse **se întoarce în scurt timp de la corporațiile financiare internaționale (companiile-mamă) sub formă de împrumuturi către statul român la dobânzi de 7–8 ori mai ridicate comparativ cu cele încasate de instituțiile de credit autohtone la „exportul” inițial de valută**, ceea ce încarcă în mod total nejustificat, dar cu continuitate în timp **cheltuielile bugetare**.

20. Antreprenorii nu au folosit resursele substanțiale rezultate din aplicarea facilităților fiscale pentru îmbunătățirea performanțelor firmelor

Numărul și impactul cumulat al măsurilor fiscale implementate în perioada 2013–2019

	Impact mld. euro	Impact % PIB	Număr
1. Măsuri fiscale (1=2+3), din care:	32,7	15,9	61
– pentru antreprenori	15,5	7,9	16
– pentru consumatori	17,2	8,0	45
2. Facilități fiscale, din care:	44,9	22,5	40
– pentru antreprenori	16,7	8,6	10
– pentru consumatori	28,2	13,9	30
3. Decizii restrictive, din care:	-12,2	-6,6	21
– pentru antreprenori	-1,2	-0,7	6
– pentru consumatori	-11,0	-5,9	15

- Autoritățile au adoptat în total **61 de măsuri fiscale vizând**
 - **antreprenorii** → teoria *supply-side* și
 - **consumatorii (reprezențați de populație)** → teoria *demand-side*

suma de bani devenită disponibilă suplimentar în economie prin reducerea încasărilor bugetare → **32,7 mld. euro sau 15,9% din PIB** din care:

- **15,5 mld. euro consecința unor decizii cu impact favorabil pentru antreprenori și**
 - **17,2 mld. euro destinate consumatorilor.**
- Contrar teoriei clasice, **stimulentele fiscale semnificative pentru antreprenori nu au condus la progrese notabile la nivelul firmelor, care au continuat modelul defectuos de afaceri.**

21. Stimularea cererii interne prin politica fiscală și a veniturilor provoacă dezechilibre într-o economie de piață numai parțial funcțională

- Însă, teoriile *demand-side* și *supply-side* presupun că, *ex ante*, economia de piață în cadrul căreia se aplică politicile se caracterizează printr-o competiție corectă, disciplină de plăți fermă, reguli clare privind accesul și ieșirea de pe piață, grad ridicat de conformare fiscală.
 - în cazul României, pe fondul legislației comerciale și fiscale laxă, antreprenorii nu au investit resursele suplimentare în creșterea capitalurilor propriilor firme subfinanțate, din cauza, așa cum afirma Kornai (2011), a lipsei „constrângerilor bugetare tari” → oferta internă nu a avansat în ritmul creșterii cererii interne, astfel că deficitul comercial a crescut de la 6,1 mld. euro în 2013 la 17,8 mld. euro în 2019 și la 19,2 mld. euro în 2020 → în locul creării unor noi locuri de muncă în România, acest proces a avut loc în străinătate.
- Situația actuală tensionată a finanțelor publice românești reflectă existența unui puternic conflict distribuțional (Piketty, 2019) privind:
 - variantele de realizare a unei consolidării fiscale în mod sustenabil și
 - îmbunătățirea repartizării valorii nou create în viitor → în condițiile nerezolvării prin soluții corecte (impozitarea progresivă) a acestor disproporții se utilizează alternativa suboptimală de atingere a echilibrului economic prin rate ridicate ale inflației și deprecierea cursului de schimb, care erodează puterea de cumpărare a populației, îndeosebi a cetățenilor cu venituri medii și reduse.

22. Formele fără fond - element peren al evoluției sociale și culturale a României

- **Teoria formelor fără fond afirmă că nu este posibilă copierea de forme, adică sisteme de legi și instituții străine care să transforme fondul intern (cultura, societatea, mentalitatea) și să creeze același sistem ca modelul importat. Atât timp cât societatea românească va mai cunoaște perioade de tranziție la intervale mici de timp, așa cum s-a întâmplat în ultimele 2 secole, formele fără fond pot fi considerate marca sau brandul societății românești (Schifirneț, 2007), acest subiect fiind amplu dezbătut în trecut de: Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Nicolae Iorga, Mihail Kogălniceanu, Ion Heliade-Rădulescu, Bogdan Petriceicu-Hasdeu etc.**

23. Modul de reflectare a teoriei formelor fără fond în viața politică, economică și socială a României, începând cu anul 1990 (1)

- S-au importat din Occident actele normative în domeniul comercial și fiscal, prevăzând o multitudine de libertăți economice pentru firme, dar fără răspunderi la un nivel corespunzător.
 - legislația respectivă și instituțiile specifice create după modelul din țările dezvoltate occidentale au reprezentat forma, care însă s-a așezat pe un fond extrem de precar privind cultura economică, spiritul antreprenorial, concurența corectă și disciplina de plăți caracteristice pieței în România.
 - ✓ înainte de 1989, regimul comunist a fost deosebit de strict, interzicând orice activitate cu capital privat → experimentul **mandatarilor** început în 1967 nu a durat decât un an și jumătate, fiind stopat pentru că N. Ceaușescu a considerat că respectivii întreprinzători privați se îmbogățeau și puteau forma clasa micii burghezii, în contradicție cu tezele leniniste privind funcționarea comunismului.
 - ✓ edificatoare în acest sens este mărturia lui **Stolojan (2020)**, care relatează un episod reprezentativ pentru starea și percepția inițiativei private în țara noastră, exprimat cu ocazia analizei Strategiei pentru înfăptuirea economiei de piață în România (1990), examinare care a avut loc cu experți de la universități de renume din SUA și cu specialiști de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Autorul redă discuția pe care delegația română, formată din înalți reprezentanți guvernamentali, au avut-o în prima parte a anului 1990, la încheierea întâlnirii cu George Shultz (a deținut importante funcții în administrația americană, între care secretar de stat al Trezoreriei și secretar de stat al SUA).

23. Modul de reflectare a teoriei formelor fără fond în viața politică, economică și socială a României, începând cu anul 1990 (2)

- Stolojan afirmă următoarele: „După ce am încheiat discuția asupra strategiei, George Shultz s-a uitat la noi și ne-a întrebat: «dar voi ce vreți să faceți acum, că a început o nouă viață în România?» Noi ne-am uitat lung unul la altul și i-am spus că vom lucra în administrația publică mai departe. George Shultz a continuat: **«vă dau un sfat gratis. Căutați-i pe cei care făceau tranzacții pe „piața neagră” din România, în socialism. Asociați-vă cu ei, pentru că au spirit întreprinzător»**. Niciunul dintre noi nu am dat curs acestui sfat. Ulterior, din timp în timp, când eram dezamăgit de unele evoluții din administrația publică, mă gândeam la sfatul pe care ni-l dăduse George Shultz”.
- După 1990 s-a dezvoltat și practica funcționarismului (evocată anterior de Maiorescu, Eminescu, Rădulescu-Motru, Heliade-Rădulescu, Carp) → **dinamica accelerată a numărului angajaților plătiți din banul public, atât la nivel central, cât și local, îndeosebi începând cu anul 2016, în condițiile scăderii semnificative a salariilor din economia reală și ale deteriorării performanțelor financiare ale acesteia.**
- Academicianul F. Constantiniu (2010) afirmă că, în România, **integrarea europeană a fost înțeleasă, în primul rând, ca semnarea unor acorduri și tratate (reprezentând forma, *n.n.*) și aproape deloc ca o schimbare structurală de moravuri, obișnuințe, comportamente (constituind fondul, *n.n.*).**

24. Psihologia poporului român (1)

- **David (2015)** reliefează diferitele opinii ale unor **cărturari de marcă** privind caracteristicile **psihologiei poporului român**, după cum urmează:
 - **Constantin Rădulescu-Motru** → **individualismul egocentric**, focalizat pe proprietatea și interesul persoanei respective - deosebit de cel apusean, creator de valori și instituții sociale, fiind mai anarhic și **asociat cu gregarismul** (spirit de turmă); **neperseverența față de lucrul început**; **atitudini adesea ghidate de „gura lumii”**; **indisciplina și munca dezordonată**, în salturi; **lipsa spiritului comercial**: românii nu știu să prețuiască timpul și lucrurile; **totuși – popor primitiv, tolerant, iubitor de dreptate și religios**.
 - **Mihai Ralea** subliniază **adaptabilitatea**, situată între extremele individualismului occidental (transformator și creator) și pasivitatea orientală care duce adesea la resemnare și fatalism; **autodisciplina nu este bine dezvoltată**, dar aceasta nu înseamnă incapacitate de motivare.

24. Psihologia poporului român (2)

- **Învățămintele transmise de I. Gh. Duca prin memoriile sale arată tabloul slăbiciunilor românilor, prin contrast cu virtuțile regelui Carol I, respectiv: exactitatea, conștiinciozitatea, consecvența, răbdarea, spiritul occidental și urmărirea scopului.**
- **Dîncu (2019) formulează concluzii privind starea actuală a societății românești:**
 - i) **majoritatea cetățenilor consideră că veniturile obținute la nivelul familiei nu sunt suficiente pentru un trai decent, sărăcia fiind o realitate socială relativ extinsă;**
 - ii) **majoritatea respondenților consideră că, în ultimii 10 ani, inegalitatea socială a crescut în România atât în privința veniturilor, cât și a diferenței dintre sat și oraș;**
 - iii) **referitor la persoanele cele mai bogate din România, marea majoritate a celor intervievați au o părere proastă despre acestea și consideră că respectivii cetățeni au cumulat averi mari prin încălcarea legii și relații, numai o zecime apreciind că bogăția s-a realizat prin muncă și merite personale; tocmai de aceea, respondenții respectivi consideră că cei bogați trebuie să plătească impozite mai mari, ca efect al unor rate de taxare crescânde în raport cu valoarea averii;**
 - iv) **pe fondul percepției unei in justiții ridicate în societate, majoritatea celor intervievați apreciază că statul trebuie să intervină mai mult în viața economico-socială pentru reducerea acestor discrepanțe și să extindă sistemul de protecție socială a persoanelor vulnerabile.**

25. România a avut echilibre macroeconomice numai în cadrul acordurilor cu IFI

- Evoluția României pe parcursul perioadei de tranziție (până în 2007) și posttranzitie demonstrează că, în prezent, **prioritatea țării noastre o constituie asigurarea disciplinei în conceperea și aplicarea politicilor economico-sociale, ceea ce permite atât realizarea criteriilor de convergență nominală, cât și a convergenței reale în raport cu Uniunea Europeană.**
- Țara noastră a **asigurat echilibrele macroeconomice numai în cadrul programelor repetate încheiate cu FMI, Banca Mondială și cu Comisia Europeană, în restul timpului înregistrând derapaje, uneori majore, față de criteriile unei stabilități macroeconomice durabile.**

26. Aderarea la euro – proiect de țară (1)

- În actuala fază de evoluție a societății românești, considerăm că adoptarea euro constituie proiectul național de natură să determine progresul durabil al economiei, cu reflectare pozitivă în nivelul bunăstării individuale și al relațiilor sociale.
- România, ținând seama și de unele caracteristici nefavorabile ale psihologiei poporului român, are nevoie în procesul de elaborare a politicilor publice de constrângeri economice ferme, care, în cazul de față, provin de la partenerii europeni, deoarece asemenea condiții sunt aplicate în cadrul „clubului țărilor din zona euro”. Exigențele Comisiei Europene și ale Băncii Centrale Europene în scopul acceptării României în MCS II, ca anticameră a zonei euro („training room”), presupun obligația ca, după îndeplinirea criteriilor de la Maastricht, țara noastră să aplice ex ante reforme complexe, după cum urmează:
 - i) în cadrul economiei reale, capitalizarea firmelor cu 32,3 mld. euro și
 - ii) în domeniul finanțelor publice se impune consolidarea fiscală prin sporirea considerabilă a veniturilor bugetare, atât prin introducerea impozitării progresive a veniturilor și averilor globale, cât și prin creșterea eficienței colectării, ca efect al digitalizării administrației fiscale, la care se adaugă sporirea transparenței cheltuielilor bugetare în vederea evitării risipei banului public.

26. Aderarea la euro – proiect de țară (2)

- **Lipsa de voință politică a decidenților în succesiunea guvernărilor după aderarea la UE în 2007, în scopul aderării la zona euro, este demonstrată de faptul că România a schimbat până în prezent, pe baza rapoartelor elaborate de instituțiile și specialiștii reprezentativi ai statului, de trei ori anul-țintă pentru adoptarea euro, respectiv 2014, 2019 și 2024.**
- **În mod sigur, după situația din prezent a indicatorilor cuprinși în tabloul macroeconomic al țării în raport cu criteriile de la Maastricht privind convergența nominală, care necesită substanțiale corecții și timp pentru realizarea acestora, următorul raport privind trecerea la euro va stabili drept țintă anul 2029, deci o amânare cumulând 15 ani față de termenul inițial, respectiv un decalaj de 22 de ani de la intrarea în UE.**
- **De menționat că din cele 11 state foste comuniste care au aderat la UE, un număr de cinci au intrat deja în aria euro, iar alte două, în anticamera acestei zone.**

26. Aderarea la euro – proiect de țară (3)

- În opinia noastră, asumarea adoptării euro ca proiect de țară reprezintă fondul în cadrul teoriei **formelor fără fond** → în prezent, **forma nu este funcțională**, respectiv setul de legi existente, majoritatea importate, prezintă multiple prevederi defectuoase în raport cu exigențele unei economii de piață performante, iar instituțiile publice dovedesc ineficiență din cauza **lipsei unui obiectiv catalizator al forței intelectuale concentrate în cadrul acestora**. Aprobarea la nivel național a adoptării euro ca proiect de țară este de natură să demonstreze un grad ridicat de cultură, educație, voință pentru respectarea disciplinei în elaborarea și aplicarea politicilor economice, precum și disponibilitate pentru un dialog social extins.
- Opțiunea pentru o mai rapidă adoptare a euro în cadrul unui **proiect de țară aprobat prin consens național** apreciem că va contribui la **eliminarea „elementului central al profilului psihocultural al românilor legat de neîncredere**, care ne face mai puțin toleranți și cooperanți cu alții în beneficiul comun” (David, 2015), dezvoltând **încrederea între cetățeni și a acestora în instituțiile statului, cu reflectare pozitivă într-o creștere economică durabilă, de natură să asigure sporirea standardului de viață a populației și un climat social pașnic.**

Vă mulțumesc pentru atenție!